

cfu

PÆDAGOGISK VEJLEDNING

'FØRSTE GANG... JEG TAGER TØRKLÆDET PÅ'

FØRSTE GANG

jeg tager
tørklædet
på

Shëkufe Tadayoni
Heiberg

OUTKIND

TITEL 'FØRSTE GANG - JEG TAGER TØRKLÆDET PÅ'

Tema: Kulturforståelse, Religion, Fordomme, Identitet, Iran, Symboler, Oprør, Køn, Kvindefrigørelse, Ligestilling, Kulturmøde, Feminisme.

Fag: Dansk, Samfundsfag

Målgruppe: 8. - 10. klasse

Om bogen:

Den autofiktive kortroman er et smukt og nuanceret kig ind i kulturkløften med tørklædet som den bærende symbolske præmis for både fortællingen og for budskabet. Bogen handler om en ung dansk-iransk pige, som vi følger af flere omgange, når hun rejser til og fra Iran, hvor hendes familie har rødder. I Iran mærker hun tørklædets stærke betydning - og hjemme i Danmark det komplet modsatte. Hun oplever derfor både at blive klimatiseret og afklimatiseret. Teksten afrundes i nutiden, hvor hun sammen med andre iranske kvinder og støtter, vifter med tørklædet på Rådhuspladsen som deltager i oprøret mod det iranske regime. Som kortroman er bogen forholdsvis letlæst, trods det alvorstunge tema.

Faglig relevans/Kompetenceområder:

Arbejdet med "Første gang - jeg tager tørklædet på" er en oplagt mulighed for at arbejde med kortromanen som genre. Derudover er bogen et meget relevant billede på den kulturkløft, nogle unge mennesker kan opleve, hvis de er bosat i Danmark og med flerkulturel baggrund. Samtidig tager kortromanen fat i det aktuelle oprør i Iran, hvor særligt kvinder gør en kæmpe indsats for at nedbryde regimet og gøre op med den voldsomme kønsdiskrimination. Bogen handler også om at finde sig selv, og den er derfor en klassisk coming of age-fortælling, der via større tidsspring fortæller om ung pige, der ender som en voksen kvinde.

Om den pædagogiske vejledning:

Teksten er både lettilgængelig og meget alvorlig, derfor er den et fremragende udgangspunkt for danskfagligt og samfundsfagligt arbejde med kulturmødet som omdrejningspunkt. I arbejdet med kortromanen er det derfor også kulturforståelsen, forskelsbehandlingen og fordommene, der bl.a. skal fokuseres på. Den pædagogiske vejledning er, ligesom bogen, kort i sin form - men foreslår opgaver før, under og efter læsningen. Opgaverne til under læsningen er primært fokuseret på spørgsmål direkte til teksten.

Rigtig god fornøjelse.

Jan Frydensbjerg, VIA CFU

FØR LÆSNINGEN

Første gang

Alle mennesker oplever hundredvis af gange i løbet af deres liv, at en 'første gang' bliver skelsættende for dem og noget de altid vil huske. Det kan være første gang i skolen, første gang til fodbold eller første gang man kysser. Lav din egen personlige Top 5 over oplevelser i dit liv, hvor den første gang står som noget ganske særligt. Hæng den op i klassen sammen med din klassekammeraters bud.

Jeg tager tørklædet på

Skriv 5 linjer ned, hvor du beskriver hvilke forhold du har til tørklæder, hvordan du eventuelt selv bruger det i dit liv og hvilke tanker du gør dig om tørklæder generelt.

Shëkufe Tadayoni Heiberg

Undersøg forfatteren. Hvad kan du finde af fakta om hendes liv, hendes bøger og hendes tanker?

UNDER LÆSNINGEN

DEL 1

15 år gammel

Hvad er det for en oplevelse og fornemmelse, som jeg-fortælleren har, da hun lander i lufthavnen i Tehran.

Tørklædet - og andre beklædningsgenstande

Tørklædet og tøjstilen er central i første del af fortællingen. Hvordan oplever hun forskellen på Danmark og Iran igennem beklædningen?

Nilus nødvendige råd

Kusinen Nilu bliver på mange måder hendes læremester i forhold til de skikke og traditioner, der er i Iran fx til opførsel, beklædning og relationer. Hvad er efter din mening de tre vigtigste råd, som hun giver?

DEL 2

Hjemme igen

Det er en helt anden oplevelse for hende at bære tørklædet i Danmark. Hvordan kommer til udtryk?

UNDER LÆSNINGEN

Stine

Det gode venskab med veninden Stine fylder en del. Hvordan virker deres relation - og hvorfor står hun ikke ved, at ville bære tørklædet, når nu det er hendes bedste veninde?

DEL 3

Konflikten med Jonas

Som 17-årig skal hun til Tehran igen. Inden afrejse ser Jonas hende med tørklæde på, hvilket udløser en mindre konflikt imellem dem. Hvad går den ud på? Og kan du forstå deres forskellige reaktioner?

Moralpolitiet

Undersøg hvad moralpolitiet står for og hvordan de håndhæver det. Når Nilu på side 49 siger således: *“Tror du virkelig, vi ville beholde det på, hvis vi selv bestemte?”*, hvad mener hun så med det? Flere andre i familien stemmer også i. Hvad er det de prøver at fortælle?

Ung i Iran

Hvordan adskiller ungdomslivet i Iran sig fra det du kender i Danmark? Hvilke iranske skikke og måder ville du ønske, at vi havde i Danmark?

Frigørelse og feminisme

“Det er så nemt for dig at tale om frigørelse og feminisme. Det koster dig jo ingenting”, sådan siger Nilu vredt på side 60. Hvad mener hun med dette - og har hun en pointe?

DEL 4

September 2022

Find artikler, pressefotos, tv-klip, opslag på sociale medier, der kan være med til at dokumentere demonstrationen på Rådhuspladsen i København i september 2022.

Kvinde - liv - frihed

Sådan lyder de gentagne slagord fra demonstranterne. Beskriv med dine egne ord, hvad det er de forsøger at forandre.

Nilus talebeskeder

Der kommer flere talebeskeder fra Nilu i sidste del, men den afsluttende besked bliver også de sidste ord i bogen. Hvilke tanker efterlader det dig med som læser - og hvad tror du at talebeskederne gør ved vores hovedperson?

EFTER LÆSNINGEN

Nogen må gå forrest

På side 50 siger moren således: "*Nogen må gå forrest for, at der kan ske en forandring.*" Og det er der netop nogle, der gør i verden - ikke kun de iranske kvinder. Skriv en hyldesttale til en eller flere personer, som du mener er gået forrest og har forandret.

Autofiktion

Bogen er en autofiktiv fortælling, hvor forfatteren Shëkufe Tadayoni Heiberg tager udgangspunkt i sine egne oplevelser og erfaringer. Prøv at finde eksempler i bogen på, at det er egne oplevelser som afsenderen fortæller om.

Et fælles TØRklæde

Kortromanen handler både om at turde og om at udtrykke sig. Det samme skal I nu gøre. Alle i klassen får udleveret et stykke stof, hvor man hver især skriver en sætning, der fortæller hvad man drømmer om at turde. Sæt alle stofstykkerne sammen til et fælles TØRklæde (en quilt), der kan hænge i klassen som et fælles udtryk.

Skriv et haiku-digt

Tag udgangspunkt i kortromanens fortælling og forsøg at sammenfat bogens tema og handlingsforløb i tre linjer med 5, 7 og 5 stavelser i hver.

Sidste gang

En af opgaverne før din læsning hed 'Første gang'. Her skulle du forholde dig til dine første gangs-oplevelser. Nu skal du gøre det modsatte. Tænk over begivenheder, som du ved, at du har gjort for sidste gang - og aldrig mere skal gentage, enten fordi du ikke kan, må eller vil. Det kan fx være sidste gang jeg var i børnehaven, sidste gang jeg blev smidt uden for døren eller sidste gang jeg glemte mobilen i toget. Lav en Top 5 og hæng den op ved siden af din Top 5 over første gang.

Byg en bro til kulturkløften

Måske har du selv prøvet at være splittet mellem to kulturer, to måder at møde verden på? Måske har du en klassekammerat, der hver dag oplever at skulle forholde sig til en kulturkløft? Nu skal du hjælpe dig selv og dine medmennesker. Du skal være med til at skabe en bro, der hjælper alle over kulturkløften. Du medbringer et broelement til en fælles bro, som I skaber i klassen. På broelementet (en post-it-seddel eller en ispind) skal du skrive et udsagn, der kan fungere som rettesnor og hjælpende hånd i kulturmødet. Fx '*Spørg altid interesseret og fordomsfrit ind til de ting, som du ikke forstår.*', '*En fremmed er en ven, som du bare ikke har mødt endnu*' eller '*Verden og livet bliver mere interessant, når vi møder noget nyt, vi ikke kender til*'

Citatfigurer

Skab en række citatfigurer med udgangspunkt i bogens handling og tema. Udvælg et særligt citat, som du skaber en visualisering til.

SUPPLERENDE MATERIALER

Det iranske oprør indefra (<https://mitcfu.dk/CFUTV1134172>)

Britisk dokumentar fra 2023. I september 2022 døde den 22-årige iranske pige Mahsa Amini i politiets varetægt. Hun var blevet arresteret af Irans "moralpoliti", anklaget for ikke at bære sin hijab korrekt. Hendes død udløste de største protester mod regimet siden revolutionen i 1979. Over 500 mennesker omkom under protesterne, heriblandt 72 børn. I et land uden ytringsfrihed satte demonstranterne livet på spil for at filme sig selv og lægge videoerne ud på sociale medier.

Deadline 12.10.2022 (<https://mitcfu.dk/TV0000129154>)

Demonstranter bliver slået ihjel af myndighederne i Iran, fordi de kræver frihedsrettigheder for kvinder - interview med skuespilleren Zar Amir Ebrahimi, der har hovedrollen i den iranske film "Holy Spider", som handler om opklaringen af en virkelig seriemorders religiøst motiverede drab på "syndige" iranske kvinder.

Ghazalls kamp mod præstestyret (<https://mitcfu.dk/TV0000130691>)

I Iran har tusindvis af mennesker protesteret mod præstestyret siden september - de kræver frihed og retfærdighed. Men styret slår hårdt ned på demonstranterne - og en del vælger at flygte. Puk Damsgård møder kunstneren Ghazall, der nægter at bøje hovedet, selv om hun nu er i eksil.

Tørklæderevolutionen i Iran (<https://mitcfu.dk/TV0000125473>)

Masih Alinejad er iransk journalist og aktivist. Hun er fortaler for kvinders rettigheder, og fra sit eksil i USA har hun startet en af Irans største borgerrettighedsbevægelser på de sociale medier, der gør oprør mod tvungen hijab. Men det iranske regime strammer grebet for at genvinde kontrollen, og Masih's mod bliver testet til det yderste, da vold og undertrykkelse truer hendes egne familiemedlemmer.

Kampen om mig - med tørklæde på scenen (<https://mitcfu.dk/TV0000118365>)

Dansk dok.-serie Asil Al-Asadi kæmper for retten til et moderne dansk ungdomsliv med tørklæde. Hun er både muslim og dansker og vil bruge sin stemme på scenen, spille fodbold med drengene og finde sin eneste ene på sin egen måde. Men det er svært, for hun har ingen rollemodeller at se op til. Fordommene står i kø, og kritikken vælter ind fra både danskere og muslimer.

Hvad vil folk sige? (<https://mitcfu.dk/CFUFILM1076464>)

Norsk spillefilm fra 2017. 16-årige Nisha lever et dobbeltliv: Hjemme hos sin pakistanske familie er hun den perfekte datter, men når hun er ude med sine venner, er hun en normal, norsk teenager. En dag afsløres hendes dobbeltliv og to verdener kolliderer voldsomt, da hendes far tager Nisha i at kysse med sin norske kæreste. For at sætte et eksempel, beslutter Nishas forældre sig for at kidnappe deres egen datter og placere hende hos slægtninge i Pakistan. Nisha befinder sig nu et for hende fremmed land, hvor hun må lære at tilpasse sig forældrenes levevis.

